

۵۱۲۴۹

درآمدی کوتاه بر جامعه‌شناسی

عادل فتح‌اللهی نوشر

زهره داستانی

www.kotab.ir

سرشناسه : فتح اللهی نوشهر، عادل، ۱۳۶۸ -
 عنوان و نام پدیدآور : درآمدی کوتاه بر جامعه‌شناسی / عادل فتح‌اللهی نوشهر، زهرا
 داستانی.
 مشخصات نشر : تهران: فرهنگ و دانش، ۱۳۹۶.
 مشخصات ظاهری : ۱۲۰ ص.
 شابک : 978-600-8065-20-3
 منبع : فهرست نویسی : فیبا
 موضوع : جامعه‌شناسی Sociology
 شناسه افزوده : داستانی، زهرا، ۱۳۶۹ -
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۶۲ / ۶۰۶HM
 رده بندی دی‌ری : ۰۱/۳۰۱
 شماره کتابشناسی ملی : ۴۹۲۰۴۹

درآمدی کوتاه بر جامعه‌شناسی

ناشر: فرهنگ و دانش

نویسندگان: عادل فتح‌اللهی نوشهر، زهرا داستانی

طراح جلد: محمد طحانی

ناظر چاپ: حامد محبی

شمارگان: ۱۰۰۰

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۸۰۶۵ - ۲۰ - ۳

قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

نشانی: میدان انقلاب، ابتدای خیابان آزادی، بعد از مترو، نرسیده به جمالزاده

شمالی، کوچه قائم مقام، پلاک ۳

تلفن: ۶۶۹۱۸۵۸۴ - ۶۶۴۲۴۱۰۱ دورنگار: ۶۶۴۲۴۱۰۱

Site: www.farhangodanesh.com

Email: info@farhangodanesh.com

فهرست مطالب

۱۱	مقدمه
۱۳	فصل اول: کلیات جامعه‌شناسی
۱۵	جامعه‌شناسی چیست؟
۱۶	چرا باید جامعه‌شناسی بخوانیم؟
۱۷	رابطه جامعه‌شناسی با علوم دیگر
۱۸	جامعه‌شناسی به مثابه علم
۱۹	حوزه‌های مختلف جامعه‌شناسی
۲۰	پیدایش و رشد جامعه‌شناسی
۲۰	اگوست کنت (۱۷۸۹-۱۸۵۷)
۲۲	هربرت اسپنسر (۱۸۲۰-۱۹۰۳)
۲۳	کارل مارکس (۱۸۱۸-۱۸۸۳)
۲۴	امیل دورکیم (۱۸۵۸-۱۹۱۷)
۲۶	ماکس وبر (۱۸۶۴-۱۹۲۰)
۲۷	خودآزمایی فصل اول:
۲۹	فصل دوم: فرهنگ
۳۱	مفهوم فرهنگ
۳۳	ویژگی‌های فرهنگ
۳۴	فرهنگ مادی و فرهنگ غیر مادی
۳۵	جامعه‌پذیری

۳۶	فرهنگ‌پذیری
۳۶	تاخر فرهنگی
۳۷	خرده فرهنگ
۳۸	انواع خرده فرهنگ‌ها
۳۸	قوم‌مداری
۴۰	خودآزمایی فصل دوم:
۴۱	فصل سوم: پایگاه و نقش اجتماعی
۴۳	پایگاه و نقش اجتماعی
۴۳	پایگاه اجتماعی
۴۴	انواع پایگاه اجتماعی
۴۴	نقش اجتماعی
۴۷	تعارض نقش‌های اجتماعی
۴۹	تحرک نسلی
۴۹	عوامل موثر در تحرک اجتماعی
۵۰	خودآزمایی فصل سوم:
۵۱	فصل چهارم: گروه‌های اجتماعی
۵۳	گروه‌های اجتماعی
۵۳	تعریف گروه‌های اجتماعی
۵۴	انواع گروه‌های اجتماعی
۵۸	درون گروه و برون گروه
۵۹	خودآزمایی فصل چهارم:
۶۱	فصل پنجم: نهادهای اجتماعی
۶۳	نهاد اجتماعی

۶۴	ویژگی‌های نهادهای اجتماعی
۶۵	نهادی شدن
۶۵	انواع نهادهای اجتماعی
۶۷	۲) نهاد آموزش و پرورش
۶۷	۳) نهاد اقتصاد
۶۸	۴) نهاد دین
۶۹	۵) نهاد حکومت
۶۹	روابط متقابل نهادهای اجتماعی
۷۱	خودآزمایی نسل پنجم
۷۳	فصل ششم: سیستم قدرت
۷۵	سیاست و قدرت
۷۶	قدرت اجتماعی
۷۶	تعریف قدرت اجتماعی
۷۶	انواع قدرت اجتماعی
۷۸	حکومت و دولت
۷۸	کارکردهای دولت
۸۰	انواع دولت
۸۱	خودآزمایی فصل ششم:
۸۳	فصل هفتم: تحقیق در جامعه‌شناسی
۸۵	روش تحقیق
۸۵	روش تحقیق در جامعه‌شناسی
۸۶	مراحل تحقیق در جامعه‌شناسی
۸۷	روش‌های تحقیق در جامعه‌شناسی

- ۸۸.....انواع روش‌های تحقیق در جامعه‌شناسی
- ۹۲.....خودآزمایی فصل هفتم:
- ۹۳.....ضمیمه: اصطلاحات پایه
- ۹۵.....واحد تحقیق (Unit of analysis -Unit of enquiry)
- ۹۵.....جامعه سنتی (Traditional society)
- ۹۵.....جهان سوم (Third World)
- ۹۶.....نظریه، نظریه اجتماعی (Theory, social theory)
- ۹۶.....نظام/اجتماعی/سیستم اجتماعی (Social system-Social structure)
- ۹۷.....جنبش‌های اجتماعی/جنبش‌های اجتماعی (Social movements -Social justice)
- ۹۷.....عرفی شدن/غیر دینی شدن (Secularization)
- ۹۸.....متغیر (Variable)
- ۹۸.....جامعه (Society)
- ۹۹.....الیگارش/حکومت اقلیت/حکومت متنفذان (Oligarchy)
- ۹۹.....گروه همالان/گروه همانند (Peer group)
- ۱۰۰.....احزاب سیاسی/حزب‌های سیاسی (Political parties)
- ۱۰۰.....فردگرایی/اعتقاد به اصالت فرد (Individualism)
- ۱۰۲.....غرایز/غریزه (Instincts - Instinct)
- ۱۰۲.....اسلام (Islam)
- ۱۰۳.....خود آینه‌سان/خود آینه‌ای (self-glass Looking)
- ۱۰۴.....لمین پرولتاریا (proletariat Lumpen)
- ۱۰۴.....کودتا (Coup d'etat)
- ۱۰۵.....سلطه/تسلط/چیرگی (domination)
- ۱۰۵.....همبستگی (Correlation)

۱۰۶.....	متغیر وابسته (Dependent variable)
۱۰۶.....	خانواده، گسترده (Family, extended)
۱۰۶.....	استعمار / بهره‌کشی / بهره‌برداری (colonization)
۱۰۷.....	انسان‌مداری / انسان‌گرایی / انسان‌محوری / اومانیزم (Humanism)
۱۰۷.....	اشرافیت (Aristocracy)
۱۰۷.....	تحریم (بائیکوت) (Boycott)
۱۰۸.....	آنارشی (هی و مرج) (Anarchy)
۱۰۸.....	کمونیسم / سبب اشتراکی (Communism)
۱۰۸.....	روحانیون / روحانیت (clergy)
۱۰۹.....	استبداد شرقی (Oriental despotism)
۱۰۹.....	اسطوره (Myth)
۱۱۰.....	فاشیسم (Fascism)
۱۱۱.....	روشنگری (Enlightenmentism)
۱۱۲.....	حکومت نخبگان (Elitism)
۱۱۲.....	تابو (Taboo)
۱۱۳.....	استبداد (Absolutism)
۱۱۳.....	پلورالیزم (Pluralism)
۱۱۴.....	دیکتاتوری (دیکتاتور) (Dictatorship)
۱۱۵.....	تئوکراسی (Theocracy)
۱۱۵.....	مارکس‌گرایی (Marxism)
۱۱۸.....	منابع و مآخذ

مقدمه

پیدایش و توسعه جامعه‌شناسی را شاید بتوان به شروع این تفکر نسبت داد که دیگر جامعه به مثابه پدیده طبیعی، مرسوم و غیر قابل تغییر درک نشد اگرچه ترسیم واضح سیر تاریخی ظهور جامعه‌شناسی غیر ممکن است به هر ترتیب دانش جامعه‌شناسی از زمان ظهور خود با فراهم آوردن نگاهی ویژه به دنیای اطراف، تأثیری شگرف بر سایر رشته‌های علوم انسانی داشته است به طوری که اخیراً جامعه‌شناسی به عنوان یکی از دانش‌های پایه برای اغلب رشته‌های دانشگاهی از حقوق و علوم سیاسی گرفته تا هنر و حسابداری تدریس می‌شود. معمولاً یکی از عمده‌ترین اهداف ارائه مبانی جامعه‌شناسی به عنوان مبحثی پایه آموزش نوین نگرش این رشته است. نگرشی که عموماً سبب تغییر و ارتقاء نگاه‌مان به محیط اجتماعی خودمان را نسبت به دیگر گروه‌های اجتماعی می‌شود. به بیان «پیتر برگر» در کتاب «دعوت به جامعه‌شناسی» اولین خدمت جامعه‌شناسی به انسان این است که به وی نشان می‌دهد چیزها همان چیزی نیستند که به نظر می‌رسد.

همین مورد شاید سبب شده تا جامعه‌شناسی را بتوان از معارف رشته‌هایی دانست که مطالعه آن اساس اندیشه‌های هر خواننده‌ای را به چالش کشیده و نگاه نوینی را برای وی به ارمغان می‌آورد. نگاهی که نگرش‌ها و اعتقادات شکل گرفته در شخص را تا جایی ریشه‌یابی می‌کند که فرد توانایی و امکان تحلیل شرایط خویش و دنیای بیرون را بر مبنای آگاهی به دست آمده از واقعیات فراهم می‌آورد. پیگیری جامعه‌شناسی منتج به مقامی می‌شود که مهم‌ترین ویژگی آن نگاه انتقادی و همدلانه نسبت به پدیده‌های بیرونی است.

این ویژگی مهم سبب شده تا دانش جامعه‌شناسی در عین محبوبیت، منفور هم

باشد چرا که نگاه تحلیلی - انتقادی به مسایل عمده‌تاً نیازمند وجود آزادی اندیشه و بیان است. به بیان «استفن مور» جامعه‌شناس آمریکایی هنوز رشته جامعه‌شناسی در جوامع خودکامه چه چپ و چه راست در معرض تحریم جدی قرار دارد، به شکلی که تحلیل‌های جامعه‌شناختی حتی در آمریکا موضوعی دردسرافرین است. شاید حکومت‌ها، دانش جامعه‌شناسی را متهم به از بین بردن نظم فکری در جامعه کنند اما در عین حال تقریباً همه حکومت‌ها تمایل به همکاری با جامعه‌شناسان برای سیاست‌گذاری و ارزیابی سیاست‌هایشان دارند. باید دانست که این توانایی تحلیل و بررسی، نشانه قدرت جامعه‌شناسی است.

جامعه‌شناسی بر خلاف سایر رشته‌های علوم اجتماعی موضعی چند وجهی است و به عبارتی دیگر تمامی زندگی اجتماعی از فوتبال گرفته تا مخاصمات مسلحانه را شامل می‌شود. این دانش هرکسی را در هر سطحی و با هر مقام و نگرشی جذب خود می‌کند برای مثال یک سیاستمدار یا حتی یک کارمند می‌تواند به یادگیری نگاه جامعه‌شناسانه بپردازد و از دستاوردهای آن در زندگی خود استفاده کند.

فرض ما بر این است که خوانندگان این کتاب به بیان رشته‌های مختلف‌اند که باید درس مبانی جامعه‌شناسی را بگذرانند اما این کتاب برای علاقه‌مندان به رشته جامعه‌شناسی که می‌خواهند آرام آرام وارد فضای جامعه‌شناسی شوند به دلیل طرح ساده و کوتاه مباحث اصلی بسیار مورد استفاده خواهد بود.

در خاتمه ضمن سپاسگزاری از شما اساتید، صاحب نظران گرامی دانش پژوهان عزیز درخواست می‌شود نقطه نظرات اصلاحی خود را در جهت اصلاح کتاب حاضر به پست الکترونیک Dastani2000@gmail.com ارسال کنید.

عادل فتح‌اللهی نوشهر

زهرا داستانی

زمستان ۹۵